

URGANLI TERMAL KAYNAKLARI (AHMETLİ-MANİSA)

Thermal Springs in Urganlı (Ahmetli-Manisa)

Arş. Gör. Dr. Mehmet Akif CEYLAN*

ÖZET

Araştırmamıza konu olan Urganlı termal kaynakları, Manisa'nın Ahmetli ilçesine bağlı Yenicambazlı köyünün 200 m. kadar güneydoğusunda yer alır. Burası, Batı Anadolu'da kabaca doğu-batı doğrultusunda uzanan Gediz grabeninin Ahmetli-Turgutlu kesimine tekabül etmektedir.

İnceleme sahasında, farklı debiye sahip çok sayıda kaynak vardır. Bunların toplam debisi yaklaşık 30 lt/sn.dir. Kaynak suları, fiziksel ve kimyasal özellikleri bakımından çeşitli hastalık ve rahatsızlıklara karşı iyileştirici özellikler taşır. Bu nedenle, termal sular daha çok kaplıca tesislerinde kullanılır.

Kaynak sularının yüzeye çıktığı ve daha sonra topografik eğimi takiben akışa geçtiği yerlerde, buharlaşma ve çökeltme sonucu travertenler teşekkül etmiştir. Travertenler, farklı şekil ve boyutlarıyla ilginç bir görünüm sunmaktadır. Bunun yanında, genellikle beyaz rengin hakim olduğu, yer yer yeşil, sarı ve kırmızı renklerin bulunduğu güncel traverten oluşumları da görülmektedir.

ABSTRACT

The Urganlı thermal springs, the subject of this survey, is on the south-east of Yenicambazlı about 200 m. in the county Ahmetli of Manisa. This is exactly in Ahmetli-Turgutlu area of Gediz graben which lies direction of south and west in western Anatolian.

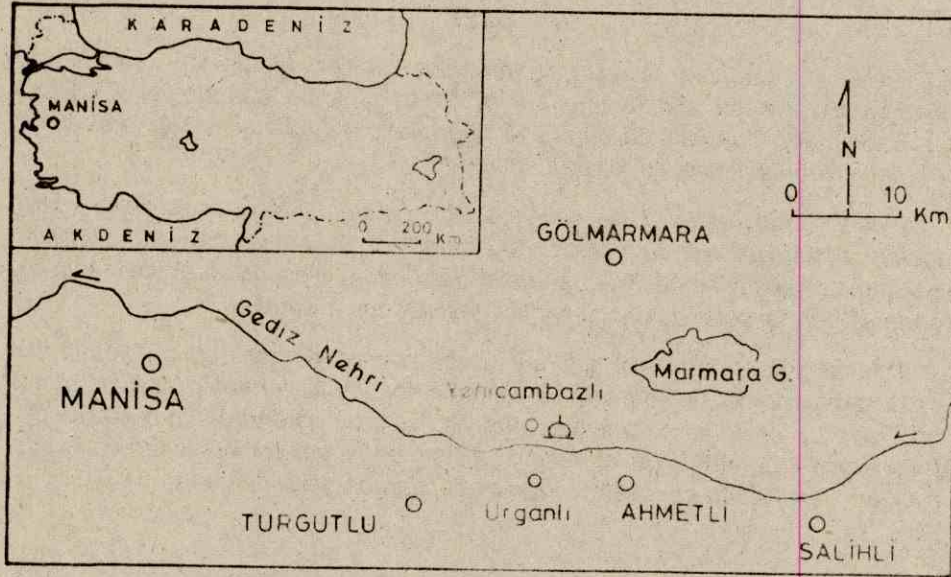
There are a lot of springs which have different flows in the area of research. The total flow of these is about 30 lt/seconds. Springs have same physical and chemical specialities that cause to recover varies illness. Therefore they are used especially in hot springs.

As a result of evaporation and settle, travertines have appeared in where spring up and then flow off with topographical slope. Because travertines have different figures and dimensions, they give an interesting view. Besides there one actual travertines have especially white green, yellow and red colors they are seen.

* Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi Bölümü, İstanbul.

Giriş

Urganlı termal kaynakları, Manisa'nın Ahmetli ilçesine bağlı Yenicambazlı köyünün 200 m. kadar güneydoğusunda yer alır (Şekil: 1). Bilindiği gibi, Manisa termal kaynaklar bakımından oldukça zengindir. Bu kaynaklar, tarihi çağlardan beri daima bir cazibe merkezi olmuş ve bunların yakınında yerleşmeler kurulmuş ve gelişmiştir.

Şekil 1. Araştırma Alanının Lokasyonu
Figure 1. Location of the Research Study

Osmanlı İmparatorluğunun 16. yüzyıla ait idare taksimatında, Saruhan sancağına (merkezi Manisa şehri) bağlı Ilıca kazasının bulunduğu ve bu kazanın merkezinin bugünkü Urganlı köyü olduğu ifade edilmektedir.¹ Hatta, o döneme ait bazı belgelerde kazanın adı, Urganlı (veya Ulganlı) nam-ı diğer Ilıca kazası şeklinde yer almıştır.² Bu itibarla, kaplıca ve urganlı adının birlikte kullanılmasının en azından 16. yüzyılın başlarına kadar uzandığı tarihi belgelerden anlaşılmaktadır. Bunun birlikte, Ahmetli ılıcası, Ilıca, Musulcalı pınarı ve Turgutlu kaplıcası gibi isimler de kullanılmaktadır.

Kaynak Sahası ve Yakın Çevresinin Yapısal Özellikleri

İnceleme sahasının temelinde metamorfik seriler yer almaktadır. Bu seriler daha çok, gnays, mikaşist, kuartzit ve mermerlerden meydana gelmektedir.³

- 1- Emecan, F. M.-1989: XVI. Asırda Manisa Kazası. AKDITYK., Türk Tarih Kurumu yay. dizi XIV, sayı 6, Ankara.
- 2- Uluçay, M. C.-1946: Saruhanoğulları ve eserlerine dair vesikalar. Manisa Halkevleri yay. sayı 17, cilt 2, İstanbul.
- 3- Erentöz, C. ve Ternek, Z.-1968: Türkiye'de termomineral kaynaklar ve jeotermik enerji potansiyelleri. MTA. Enst. Derg. sayı 70, s. 1-57, Ankara.

Mermerler, genellikle koyu ve açık gri renkli olup çok çatlaklıdır. Bunlar, Yenicambazlı'nın kuzeyinde (200 m.) ve kaynak sahasının 1.5 km. kadar doğusunda ayırt edilmektedir. Bu metamorfik serilerin üzerinde ise, muhtemelen Mesozoik yaşlı gri ve esmer renkli kalkerler ile silisli kalkerler bulunmaktadır.

İnceleme sahasının geniş bir kesiminde, Neojen'e ait litolojik birimler görülmektedir (Şekil: 2). Bu birimler, daha çok kil, marn, kum ve çakıllardan oluşur. Bunların tabaka eğimleri, çoğunlukla 15-30 derece arasında değişmekte olup, Gediz nehrine doğrudur. Yalçınlar (1954), Yenicambazlı'nın 15-25 km. kadar batısında yer alan Sinirli, Yeniköy, Develi ve Gümürceli civarındaki Neojen arazisi içinde omurgalı tabakaların bulunduğunu ve bu tabakaların, üst Miosen (Ponsien) katına ait olabileceğini belirtmektedir.⁴

Travertenler ve alüvyonlar ise, sahanın en genç litolojik birimlerini teşkil etmektedir.

Urganlı termal kaynakları, Ege bölgesinde kabaca doğu-batı doğrultusunda uzanan Gediz grabeninin Ahmetli-Turgutlu kesimine tekabül eder. Gediz grabeni, kökeni derine inen kaynakların yüksek ısı olmalarıyla karakterize olmaktadır.⁵ Ayrıca burası, termal kaynakların (Urganlı, Kurşunlu, Sart ve Alaşehir) ve maden sularının (Kurşunlu ve Sarıkız) yanında, depremselliğin yüksekliği ile de dikkati çekmektedir.

Karamanderesi (1972), bu yörede yapılan jeofizik çalışmalarda, Kargın köyünden batıya doğru uzanan bir fay hattının tespit edildiğini kaydetmektedir. Bu fay hattının Yenicambazlı köyü civarında takip edilememesini ise, arazinin örtülü olmasına bağlamaktadır.⁶ Daha önce burada inceleme yapan Ürgün (1966) de, termal kaynakları örtülü olan bu fay hattının üstünde göstermiştir.⁷

Ayrıca inceleme sahasının Kara tepe ve Cambazlı köyü civarında kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan muhtemel faylar da vardır.

Urganlı Termal Kaynakları

a) Su Çıkış Noktaları: Kaynak sahası, Gediz nehrinin 1 km. kadar kuzeyindedir. Su çıkış noktaları, Gediz'den 30-60 m. ve deniz seviyesinden 70-100 m. arasında değişen yükseltilerde yer almaktadır. Kaynakların bulunduğu sahanın genişliği ise yaklaşık 87.4 ha'dır. Dolayısıyla kaynaklar, oldukça geniş bir alana ve genellikle de düzensiz bir şekilde dağılmıştır. Burada büyüklü küçüklü çok sayıda kaynak mevcuttur. Hatta Ürgün (1966), kaynak sayısının 230 civarında olduğunu ileri sürmektedir.⁸ Ancak, önemli kaynak sayısı 13 tür. Bunlar, Saçma-

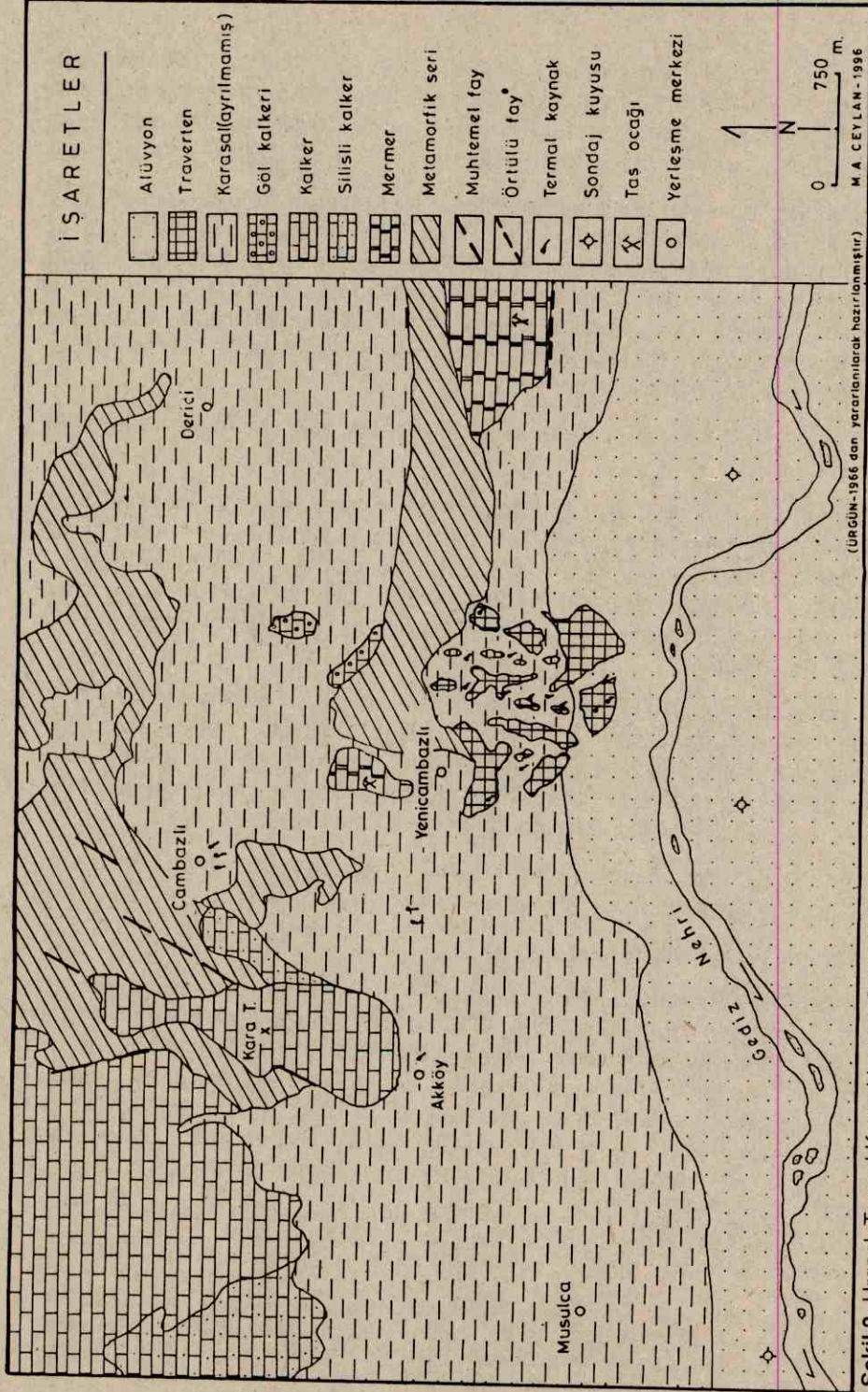
4- Yalçınlar, İ.-1954: Manisa bölgesinin omurgalı Neojen faunası yatakları ve Aşağı Gediz vadisinin menşei hakkında. İst. Üniv. Coğr. Enst. Derg. sayı. 5-6, s. 197-204, İstanbul.

5- Dubertret, L.-1973: 1/500 000 ölçekli Türkiye jeoloji haritası İzmir paftası izahnamesi. MTA. Enst. yay. Ankara.

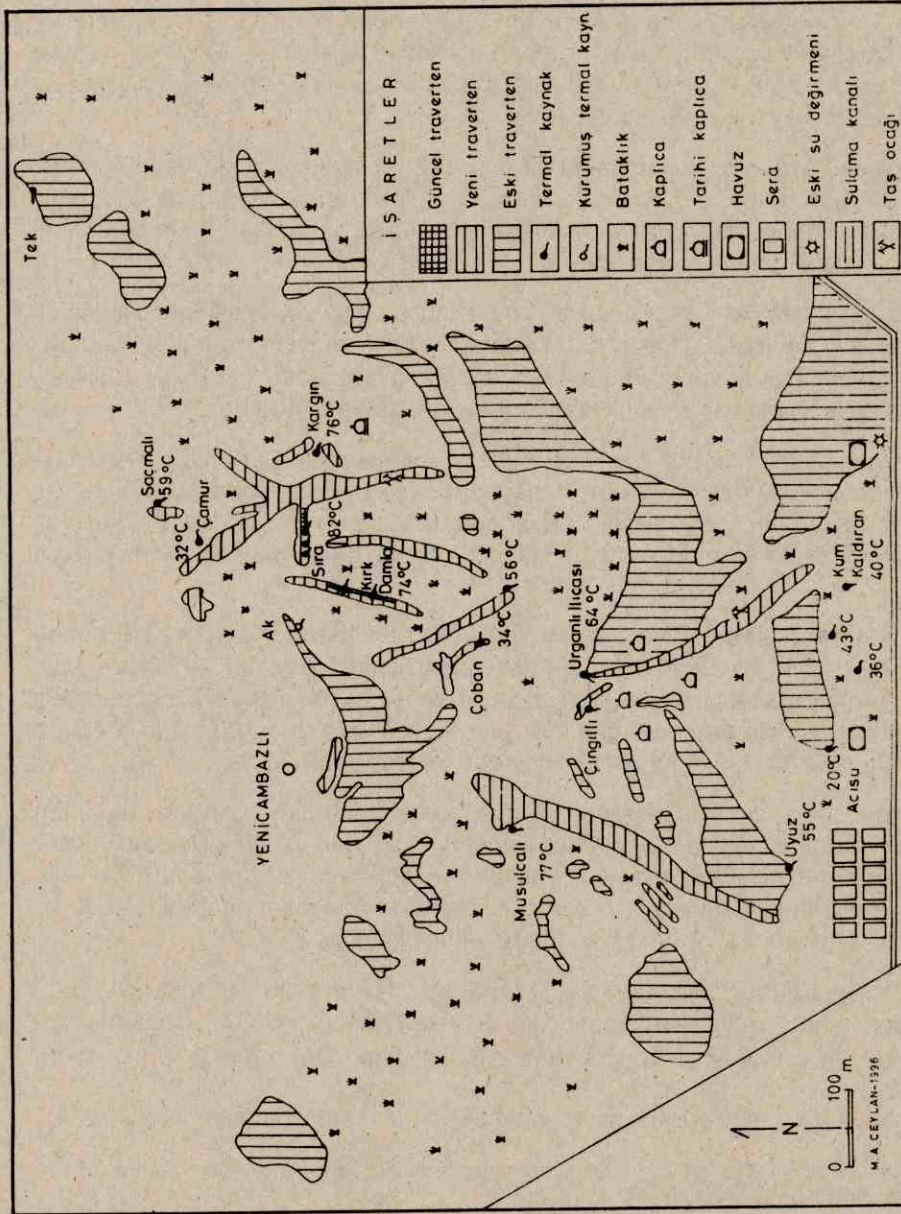
6- Karamanderesi, İ. H.-1972: Urganlı kaplıcaları (Manisa-Turgutlu) civarının detay jeoloji ve jeotermal alan olanakları hakkında rapor. MTA. Enst. rapor no. 5462 (yayınlanmamış), s. 17, Ankara.

7- Ürgün, S.-1966: Urganlı kaplıcaları (Manisa-Turgutlu) civarının detay jeolojisi ve termomineral sularının hidrolojik etüdü. MTA. Enst. raporları no.4679 (yayınlanmamış), s.17, Ankara

8- Ürgün, S.-1966: A.g.e. s. 23.

Şekil 2- Urganlı Termal Kaynakları ve Çevresinin Jeolojisi Haritası.
Figure 2- Geological map of Urganlı Thermal Springs and Environs.

Şekil 3- Urganlı Termal Kaynakları ve Travertenleri.
Figure 3- Urganlı Thermal Springs and Travertines.

lı, Sıra, Çamur, Kargın, Tek, Kırk Damlalar (veya Kırk Damla), Urganlı Ilıcası, Çingilli, Musulcalı, Çoban, Uyuz, Acısu ve Kum Kaldıran kaynaklarıdır (Şekil: 3).

Kaynakların su yolları ve ağız kesimleri tortulanmaya bağlı olarak zamanla daralmakta ve tıkanmaktadır. Bunun yanında, bölgedeki yer sarsıntıları vb. etkenler sonucunda kaynakların kurduğu ve yer değiştirdiği de olmaktadır. Nitekim, Ak (veya Akça Hamam) kaynağın su boşalımı üç yıldan beri durmuştur. Buna karşılık, aynı doğrultuda yer alan Sıra kaynaklarının sayısında ise artışlar görülmüştür. Diğer taraftan bu gelişmelerle birlikte, kaynakların debisinde de az çok değişimler meydana gelmektedir.

Kaynak sayısının çok olmasına rağmen debileri oldukça azdır ve toplam debileri 30 lt/sn. kadardır.⁹ Ancak, yağışlı devrelerde sıcaklığı düşük olan bazı kaynakların debisinde önemli artışlar olmaktadır. Bu kaynaklar, daha çok sahanın güney kesiminde yer almaktadır.

Urganlı ılıcası ve Çingilli kaynaklarının suları, kaplıca tesislerinde kullanılmak amacıyla kaptaja alınmıştır. Diğerlerinin suları ise, yüzeysel akışa geçerek çevreye yayılmakta, yüzeysel drenajın yetersizliği ve zeminin litolojik özelliklerine bağlı olarak yer yer bataklık alanlar meydana getirmektedir.

Kaynak sahasında henüz sondaj kuyusu açılmamıştır. Bununla birlikte, kaynak sahasının yaklaşık 1.5 km. güneydoğusunda, Yenicambazlı'nın içme ve kullanma suyunun temin edildiği bir sondaj kuyusu vardır. Bu sondaj kuyusu, kaynak sahasına göre daha düşük kotlarda (65 m.) olup, yaklaşık 50 m. derinliğindedir.

b) Suların Fiziksel, Kimyasal ve Biyolojik Özellikleri: Kaynak sularının sıcaklığı genellikle 35-80 °C arasında değişme gösterir. Su sıcaklığı yüksek olan kaynaklar (Sıra 82, Kargın 76, Musulcalı 77 ve Kırk Damlalar 74 °C) çoğunlukla sahanın kuzeyinde ve sıcaklığı düşük olan kaynaklar (Acısu 20, Kum Kaldıran 40 ve Uyuz 55 °C) ise güney kesiminde yer almaktadır (Şekil: 3).

Termal sular, sıcaklık değerlerine göre, bazı sınıflandırmalara tabi tutulurlar. Urganlı termal kaynakları, Yenil ve diğerleri (1975)'nin Türkiye Maden Suları¹⁰ isimli eserinde hipertermal sınıfına dahil edilmiştir. Bununla birlikte TS. (8363)'nin kriterleri, sıcaklığı yüksek olan kaynaklara uygulandığında ise çok sıcak sular (Acrotermal 50-100 °C) sınıfına dahil olmaktadır.

Kaynak suyunun pH. değeri 6.5-7.5 arasında ve elektriksel iletkenliği (EC) 2420 micromho/cm.dir. İçeriği, sodyum (Na) ve bikarbonat (HCO₃) bakımından zengindir. Bunların yanında su, klorür (Cl), kalsiyum (Ca), potasyum (K), sülfat

9- Selçuk Biricik, A.-1995: Gediz havzasının su potansiyeli. Türk Coğr. Derg. sayı. 30, s. 13-23, İstanbul.

10- YENAL, O. ve diğerleri-1975: Türkiye maden suları (Ege bölgesi) cilt 3, İst. Üniv. Tıp Fak. Hidro-Klimatoloji Kürsüsü yay. İstanbul.

(SO₄) magnezyum (Mg) ve serbest karbondioksit ile az miktarda radyoaktif elementlere (Rn ve Ra)'de sahiptir. Tablo 1'de verilen analiz sonuçlarına göre, kimyasal özellikleri bakımından bikarbonatlı, sodyumlu ve karbondioksitli suların niteliklerini taşımaktadır.

Tablo:1-Urganlı kaplıca suyunun kimyasal analizi (Yenal ve diğerleri-1975 göre) :

Table:1- Chemical analysis of the Urganlı thermal spring water

İyonlar	mg/lt.	milival/lt.	% milival
Amonyum NH ₄	1.9320	0.1073	0.3896
Litvum Li	0.0015	0.0002	0.0007
Sodyum Na	509.8032	22.1750	80.5058
Potasyum K	53.8600	1.3775	5.0009
Kalsiyum Ca ²	62.9520	3.1476	11.4273
Magnezyum Mg ²	8.4645	0.6967	2.5294
Demir Fe ²	0.2250	0.0081	0.0294
Alüminyum Al ³	0.2150	0.0239	0.0868
Çinko Zn ²	0.2720	0.0083	0.0301
Klorür Cl	74.0000	2.0874	7.8972
İyodür I	0.0475	0.0003	0.0011
Fluorür F	3.5000	0.1843	0.6708
Sülfat SO ₄	9.5000	0.1979	0.7203
Nitrit NO ₂	0.0224	0.0005	0.0018
Hidrofosfat HPO ₄	0.2626	0.0055	0.0200
Bikarbonat HCO ₃	1525.0000	25.000	90.9888
Metabörük asidi HBO ₂		27.3375	mg/lt.
Metasilikat asidi H ₂ SiO ₃		61.7500	mg/lt.
Toplam sülfür H ₂ S		0.0181	mg/lt.
Gazlar			
Serbest karbondioksit		336.160	mg/lt.
Radyoaktivite			
Radon Rn		145.00	Pci/lt.
Radyum Ra		4.46	Pci/lt.

Su çıkış noktaları, su birikinti alanları ve bunların yakın çevresi, çeşitli canlıların yaşaması için uygun bir ortamı oluşturur. Bu ortamda ise, çeşitli fito ve zoo planktonlar ile flora ve fauna türleri yaşamaktadır. Özellikle, kaynak sahasının büyük bir bölümünde bataklık bitkileri gelişme imkanı bulmuştur.

c) Termal Kaynakların Oluşturduğu Travertenler

Kaynaklarla ilgili önemi haiz olan bir diğer konuyu da travertenler teşkil eder. Suların yüzeye çıktığı ve daha sonra topografik eğimi takiben akışa geçtiği yerlerde, buharlaşma ve çökeltme sonucu travertenler meydana gelmiştir. Travertenler, kaynak sahasının çeşitli kesimlerine dağılmış bir haldedir.

Travertenlerin oluşturduğu şekiller, genellikle çökeltmenin hızına ve zeminin topografik özelliklerine bağlı olarak gelişme göstermiştir. Kaynak sahası, oldukça sade karakterli topografik bir yüzeye sahiptir. Bu yüzey, Gediz nehrine doğru uzanmakta olup, eğim değeri ‰ 25-35 arasında değişmektedir. Bu nedenle, çıkan sular topografik eğimi takiben akışa geçtiğinden travertenlerin gelişmesi de çoğunlukla bu eğim doğrultusunda olmuştur.

Eski travertenler, daha geniş bir alanda ve genellikle Gediz nehrine doğru eğimli yüzeyler halindedir. Bu yüzeyler ise yer yer ince bir toprak tabakası ve bitkiler tarafından örtülmüştür.

Yeni travertenler şekil itibariyle adeta bir duvara benzemekte, yüksekliği 10 m.ye, genişliği 25 m.ye ve uzunluğu ise 400-450 m.ye kadar ulaşmaktadır. Bu özelliklerinden dolayı eski travertenlerden kolayca ayırt edilmektedir. Bu travertenlerde, bazen enine ve genellikle uzun eksene paralel olarak uzanan ve çoğunlukla da zemin yüzeyine kadar inebilen çatlak ve yarık sistemleri gelişme göstermiştir. Travertenlerin bu kısımlarında, çeşitli çözünme şekillerinin yanında bloklar halinde kopmalar meydana gelmiştir.

Büyük boyutlara ulaşmış bulunan traverten depolarını, yakın bir geçmişin eseri olarak kabul etmek mümkün değildir. Bunların oluşumu muhtemelen Kuaterner başlarında ve belki de Pliosen'den itibaren başlamıştır.

Ekseriya beyaz rengin hakim olduğu, yer yer yeşil, sarı ve kırmızı renklerin bulunduğu güncel traverten oluşumları da görülmektedir. Özellikle Kırk Damla kaynaklarının sıralandığı yaklaşık 40-50 m.lik sırt boyunca görülen travertenler, farklı renkleriyle dikkati çekmektedir (Foto:1).

Diğer bir oluşum da Kırk Damla kaynaklarının 50 m. kadar kuzeydoğusunda yer alan Sıra kaynaklarında görülmektedir. Ancak bunun önemi Kırk Damla travertenleri kadar fazla değildir. Doğal bir güzelliğe sahip olan travertenler, termal kaynakların önemini artırmakta ve burayı turizm bakımından daha cazip bir hale getirmektedir.

Termal Suların Kullanım Alanları

a) **Kaplıca Tesisleri:** Urganlı termal kaynaklarından, Osmanlı İmparatorluğunun gelişme döneminden beri kaplıca olarak yararlanıldığı tarihi kayıtlardan anlaşılmaktadır. Gökçen (1946), Dilşikar Hatun'un Urganlı köyünde bir hamam

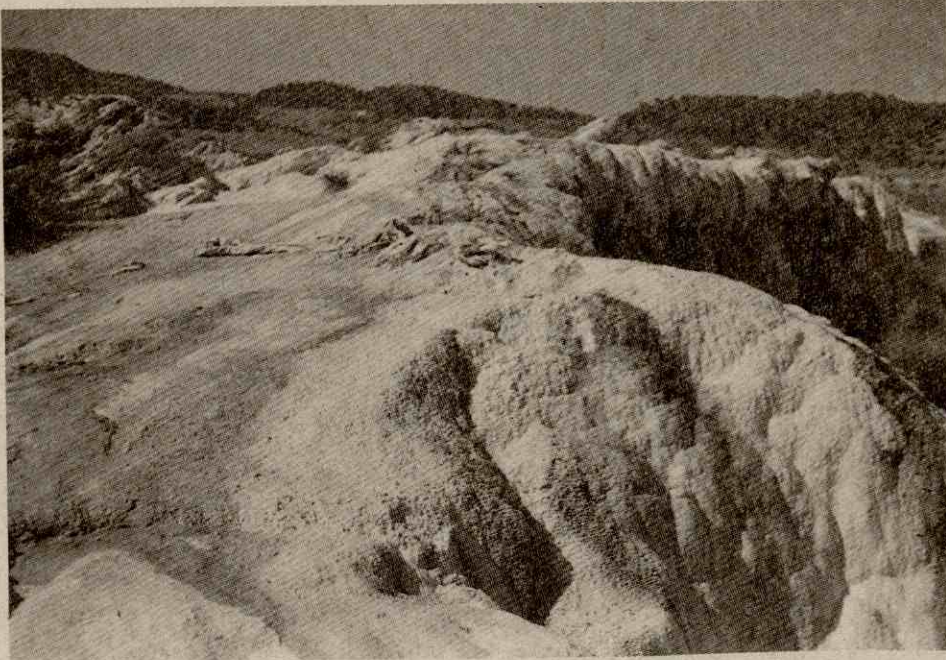

Foto:1- Kırk Damla kaynakları kesiminde görülen güncel travertenler.

Photo:1- The actual travertines which is see at the Kırk Damla springs section

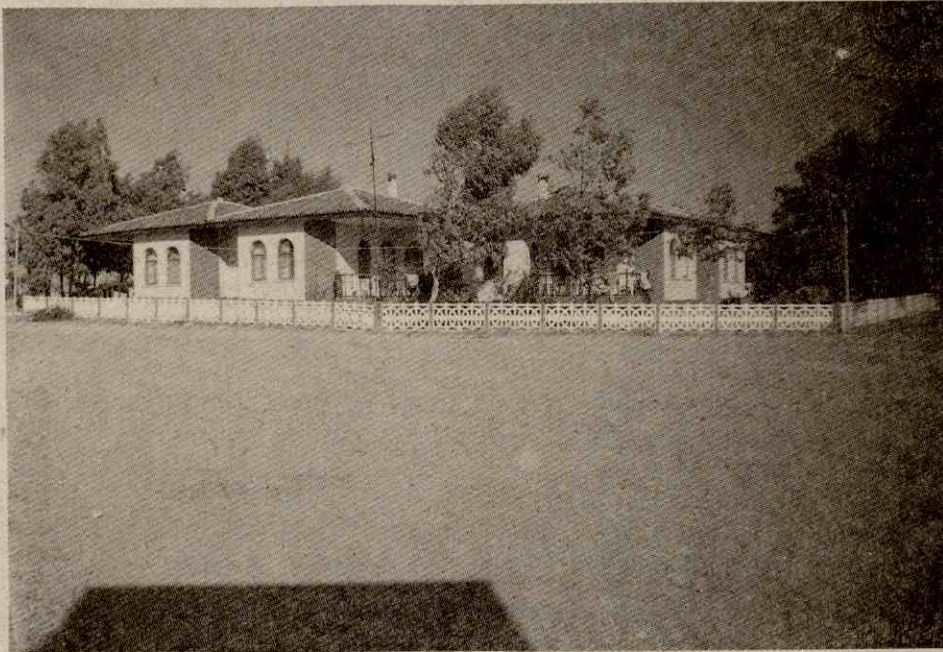

Foto:2- Kaplıca tesislerinden bir görünüm.

Photo:2- A view of thermal spring facilities.

yaptırdığını ve bunun için biri nalbant öteki berber olmak üzere Urganlı köyünde bulunan iki dükkanı vakfettiğini (H.987, M. 1579) belirtmektedir.¹¹

Evliya Çelebi, Seyahatnamesi'nde, "...üstünde birkaç kubbesi ve havuzları vardır,* suyu insan vücuduna yağ gibi cila verir. Cüzzam olan kırk gün suyundan içerse şifa bulur. Bir küçük kubbeli havuzu terk edilmiş, içi çalı çırpı ile dolmuş, adamlarıma temizlettim. Güzel bir havuz oldu, içine girip rahat yıkandım. Bir mermer üzerine tamir ettiğimize dair tarih koydum. Buradan Gediz nehrini atla geçip, 300 evli Karaitli** köyünü de geçtikten sonra..." şeklinde kaplıcanın o günkü durumu hakkında önemli bilgiler vermektedir.¹²

Yüksek debili bazı kaynaklar (Urganlı ve Çingilli), kaptaja alınmış ve bunların suları grup yapılarak cazibe yöntemiyle kaplıca tesislerine verilmektedir. Kaplıca tesisleri, alt yapı bakımından genellikle ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek niteliklere sahiptir (Foto: 2). Tesislerde 118 oda ve 170 yatak kapasitesi vardır. Doluluk oranı, Haziran-Ekim devresinde % 75-80, Mayıs ve Kasım aylarında ise % 30 kadardır. 1995 yılında 450 kişi tesislerde barınmıştır.*** Kaynak sularının, romatizma, siyatik, böbrek, karaciğer gibi hastalık ve rahatsızlıklara karşı iyileştirici özellikler taşıdığı biliniyor, buraya olan rağbeti artırmaktadır. Kaplıcalara, Manisa ve İzmir gibi yerleşim merkezlerinin yanı sıra, ülkemizin pek çok yöresinden ve bu arada yurt dışından da gelenler olmaktadır.

b) İçmece: Kaplıca tesislerinin yaklaşık 300 m. güneybatısında yer alan Acısu çeşmesinden içmece olarak yararlanılmaktadır. Ancak, burada yer alan çeşmenin su yolu ve havuzu hijyenik şartlara uygun değildir.

c) Çamur: Suların yüzeye çıktığı yerlerde ve genellikle zeminin özelliklerine bağlı olarak çamur oluşmaktadır. Çamurun sıcaklığı 25-35 °C arasında değişir. Ayrıca çamur, suyun içinde bulunan mineraller vasıtasıyla bazı rahatsızlıklara karşı faydalı özellikler kazanmıştır. Nitekim, kaynak sahasının kuzeydoğu kesiminde bulunan Çamur Hamamı'ndan şifa bulmak amacıyla faydalanılmaktadır.

d) Seraların Isıtılması: 1985, 1986 yılları arasında, kaynak sahasının güneybatısına 12 adet sera tesis edilmiştir. Daha çok sebze üretimi yapılan seraların her birinin alanı 1000 m² dir. Ancak, 1992 yılından beri işletme güçlükleri nedeniyle serada üretim faaliyetine ara verilmiştir (Foto:3).

e) Diğer Kullanım Alanları: Kaplıca tesislerinin güneydoğusunda eski bir değirmenin su yoluna ait yapıların görülmesi oldukça enteresandır. Bu su yolu-

11- Gökçen, İ.-1946: Manisa tarihinde vakıflar ve hayırlar (H. 954-1060). Manisa Halkevi yay. sayı. 18, s. 74-78, İstanbul.

12- Evliya Çelebi, Seyahatnamesi, Üçdal neşriyat, cilt. 8, s. 521, İstanbul, 1985.

* Evliya Çelebi'nin sözünü ettiği kubbe ve havuzların, yukarıda belirtilen hamama ait olması çok muhtemeldir.

** Gökçen (1950), Karaitli'nin, Ilıca kazasına bağlı bir köy yerleşmesi olduğunu kaydetmektedir (Gökçen, İ.-1950: Tarihte Saruhan köyleri. Berksoy Basımevi, s. 40, İstanbul). Bugün kaynakların 5 km., Gediz nehrinin ise 1.5 km. kadar güneydoğusunda Karaköy bulunmaktadır.

*** Kaplıcalara ait bu veriler, Tur-Kap Genel Müdürlüğü'nden temin edilmiştir. Turgutlu, 1995.

nun uzanışından, değirmenin kaynak sularıyla çalıştığı anlaşılır. Ancak burada, 15 m. eninde, 40 m. boyunda ve yaklaşık 2 m. derinliğinde olan bir havuzda toplanan kaynak suları, 7-8 m. kadar düşüş yaptıktan sonra değirmene ulaşarak değirmenin çalışmasını sağlayan bir sistem takip edilmiştir.

Termal sular, temiz ve ucuz bir enerji kaynağı olarak da ayrı bir öneme sahiptir. Urganlı termal kaynaklarında verimin geliştirilmesi halinde, bazı yerleşim ünitelerinin ısınma ve sıcak su ihtiyaçlarının temin edilmesi mümkündür. Bu yerleşim ünitelerinin başlıcaları, Yenicambazlı (200 m.), Akköy (1.5 km.), Musulca (5 km.) ve Urganlı köyü (6 km.) dür. Bu hizmetten yararlanılacak toplam nüfus sayısı da ön binin üzerinde olacaktır.

Sonuç, Sorunlar ve Öneriler

Turizme açılmış olan Urganlı termal kaynakları çevresinde, bazı turistik tesisler yapılmıştır. Bugün için tesisler yerel ihtiyacı karşılamaktadır. Ancak gelecekte bu tesislerden daha geniş ölçekte yararlanılması için, mevcut sorunların çözümlenmesi gerekmektedir. Tespit edilen sorunlar ve çözüm yolları şunlardır.

1-Kaplıcanın mülkiyeti hususunda bazı sıkıntılar vardır. Bugün kaplıca tesisleri, Turgutlu, Ahmetli, Urganlı belediyeleri ile, Turgutlu ticaret odası, Turgutlu köyleri kalkındırma birliği, Cambazlı köyü muhtarlığı ve Bemik ortaklığı tarafından işletilmektedir. Buna bağlı olarak işletme sahasının mülkiyeti üzerinde zaman zaman anlaşmazlıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu anlaşmazlığın giderilebilmesi için, kaplıca ve çevresinden oluşan yaklaşık 3.500 dekarlık şahanın sınırları belirlenerek, koruma altına alınmalıdır.

2-Turizm bakımından büyük bir önemi olan travertenler, yörede yapı malzemesi olarak kullanılmaktadır. Bu amaçla, yeni traverten alanlarında taş ocakları açılmıştır. Travertenlerin geleceğini tehdit eden bu ocakların kapatılarak, travertenlerin tahribi önlenmelidir.

3-Kaynak sahasının yüzeysel drenajı yeterli değildir. Kaynak suları ile kaplıca tesislerinde kullanılan sular, kaynak sahasına gelişigüzel yayılarak, yer yer bataklıklar oluşturmaktadır. Bataklık alanların kurutulması için, drenaj kanalları açılarak suyun tahliyesi sağlanmalıdır.

4-Kaynak sahasının muhtelif kesimlerinde eğreti havuzlar yapılmıştır. Bu havuzlarda toplanan sular, daha çok banyo olarak kullanılır. Ancak havuzlar, üstlerinin açık olması ve çevresinin taşlarla adi duvar şeklinde örülmüş olması sebebiyle sağlık şartları bakımından uygun değildir. Bundan dolayı bu tür havuzların kapatılıp, modern bir şekilde banyo tesisleri yapılmalıdır.

5-Mevcut kaplıca tesislerinde, otopark, spor alanları, park ve mesire yeri, çadırli kamping alanı vb. birimler yoktur. Bu gibi birimlerin ilave edilmesi gerekir. Kaynak sahası çevresi ağaçlandırılarak mesire yerleri oluşturulmalıdır.

6- Urganlı kaplıcaları çevresinde, geçmişten gelen tarihi Urganlı hamamı ve

Foto:3- Ekonomiye kazandırılmayı bekleyen seralar.
Photo:3- Greenhouses, which are ready to be a part of economy.

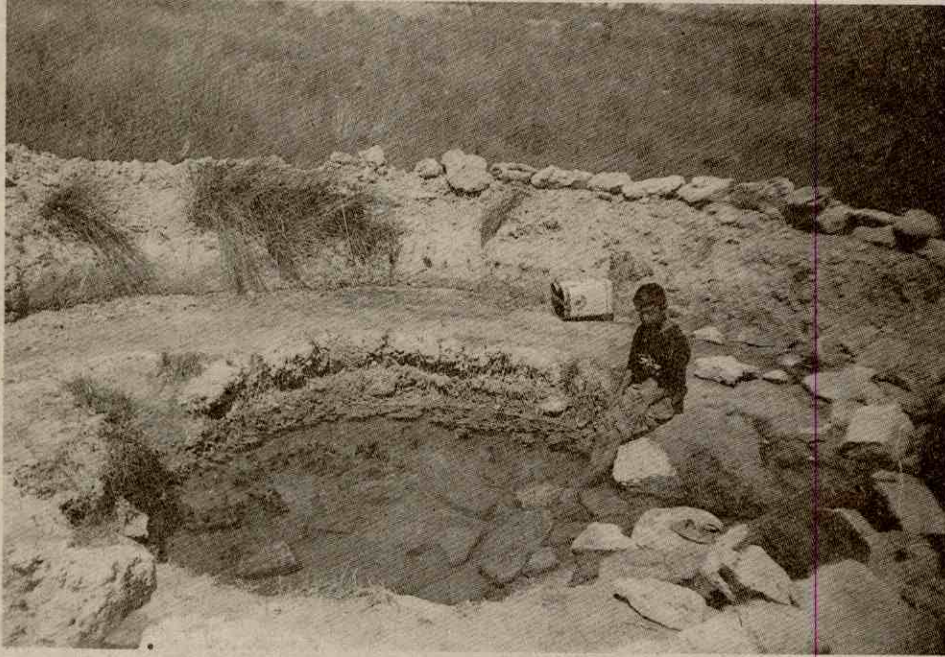

Foto:4- Kaynak sahasının çeşitli kesimlerinde açılmış eğreti havuzlardan biri.
Photo:4- One of the temporary pools which are opened on different parts of the spring area.

su değirmi bulunmaktadı. Ancak bu tesisler bakımsızlıktan yıkılmak üzere-
dir. Söz konusu bu eserlerin restore edilerek, tarihi turizm değeri yeniden ka-
zandırılmalıdır.

7-Kaynak sularından yararlanılmak üzere, seralar yapılmıştır. Ancak büyük
yatırımlar yapılarak kurulan bu seralar atıl durumdadır. Seraların işletmeye açıl-
ması, söz konusu ekonomik kaybı önleyecektir.

8-Kaynak sahasının yakınında bulunan yerleşim ünitelerinin ısınma ihtiyaç-
larının temini için yeterli termal su potansiyeli vardır. İhtiyaç halinde, yapılacak
sondajlarla termal suyun miktarı da artırılabilir.

9-Her şeyden önce turizmde tanıtım önemlidir. Oysa araştırma sahasımız
olan Urganlı termal kaynakları yeterince tanıtılmamıştır. Bu tanıtım eksikliğin-
den dolayı, mevcut tesisler sadece yerel olarak değerlendirilmektedir. Eğer ye-
terli tanıtım yapılırsa, Urganlı termal kaynakları turizm bakımından ulusal, belki
de uluslar arası bir nitelik kazanacaktır. Bu sebeple kaplıcanın tanıtımı için, çe-
şitli tanıtım broşürleri, kitapları, slayt ve filmleri hazırlanmalıdır.

Urganlı termal kaynakları, sahip olduğu potansiyelin iyi değerlendirilmesi ve
sorunların çözümlenmesi halinde bölgenin turizmüne önemli ölçüde katkıda bu-
lunacak ve çeşitlilik kazandırmış olacaktır.

Katkı Belirtme

Kaynak yerlerinin belirlenmesinde yakın ilgi ve yardımlarını gördüğüm, Muh-
sin Çavdar, Murat Efe, Ayhan Bal ve Sezayi Yıldırım'a teşekkürü bir borç bili-
rim.

